

- аграрная экономика России: тенденции, возможные стратегии и риски. – М.: ВИАПИ им. А.А.Никонова: «Энциклопедия российских деревень», 2011. – С. 5-7.
11. Діяльність суб'єктів господарювання у 2012 році. Стат. збірник / Держстат України. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2013. – 787 с.
 12. Діяльність суб'єктів малого підприємництва у 2012 році. Стат. збірник / Держстат України. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2013. – 141 с.
 13. Крисанов Д.Ф. Системи технічного регулювання Європейського Союзу, України та Митного Союзу: напрями їх зближення, можливості звуження невідповідності та зменшення асиметричності / Д.Ф. Крисанов. – Економіст. – 2014. - № 2. – С. 4-10.

***Annotation.** In the paper the problems and challenges generated by globalization, internationalization and European integration in the international and national dimensions, as well as on the specifics of the agricultural sector of Ukraine. The mechanisms influence the processes of the environment on development of agricultural sector. The proposals to address critical problems and adequate response to the challenge with the aim of overcoming them and improve the competitiveness of businesses in a changing economic environment.*

***Key words:** globalization, agriculture, consequences and problems, mechanisms to overcome challenges.*

***Summary.** Globalization provides various influence on the development of industries and enterprises of the domestic agricultural sector: in some cases accompanied by the emergence of acute problems and the emergence of new challenges, and in other - inhibition of positive developments and strengthening of destructive processes. Their success in overcoming connected with attraction of modern mechanisms and instruments aimed at ensuring the transition to innovation model of development with the purpose of increase of competitiveness of agricultural enterprises and their products. To do this, on the one hand, should be involved hidden reserves and unused capacity, and on the other, the possibility of scientific-innovative potential, which works on the needs of the domestic agricultural sector, as well as modern foreign technological and other innovations.*

УДК 33.334.021

*Лихолат С.М., к.е.н., доцент
Яцик М.Р., викладач*

Львівський державний університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА У КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Розглянуто можливості створення системи оптимізації ринкових рішень щодо розвитку малого підприємництва в Україні. Надано методичні рекомендації щодо стабілізації малого підприємництва.

***Ключові слова:** підприємництво, конкурентоспроможність, економічна безпека, персонал, ділова активність, пільги.*

Недосконала система підтримки підприємницької діяльності в Україні гальмує не лише розвиток підприємницького руху, обмежує створення нових робочих місць, перешкоджає надходженню податків до бюджету держави, деформує межі і можливості економічної безпеки суб'єктів господарювання але й перешкоджає розвитку держави. Немаловажним є той факт, що в економічно розвинених країнах понад 50% валового внутрішнього продукту формує саме мале підприємництво, яке в свою чергу забезпечує робочим місцями близько 70% економічно активного населення паралельно підтримуючи стосунки в рамках субконтрактних відносин з великими підпри-

емствами в напрямку зростання ефективності виробничих процесів шляхом розподілу праці, раціонального використання наявних потужностей та ресурсів. Варто зазначити, що в сучасних політичних та економічних умовах які склалися в Україні номінально – влада підтримує малий бізнес, про що свідчать національні, регіональні, місцеві програми. Наприклад, стаття 7 Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» містить в собі програми підтримки малого підприємництва, а стаття 10 цього ж Закону передбачає створення та забезпечення діяльності мережі бізнес-інкубаторів, бізнес-центрів та ін., та описує їх основні завдання [7]. В цьому ж Законі передбачається можливість застосування спрощення систем: бухгалтерського обліку та звітності, та передбачений можливий самостійний вибір суб'єкта малого підприємництва щодо перелічених систем.

Питаннями розвитку малого підприємництва та залучення персоналу присвячено багато наукових праць. Наприклад, розглядаючи теорію людського капіталу американський економіст, лауреат Нобелівської премії Г. Беккер довів різницю між загальними та спеціальними інвестиціями в людину, між загальними і специфічними ресурсами [2]. Це доведення зайняло ключове місце у наукових розробках О.Вільямсона у напрямі сучасної теорії фірми яка розглядається як коаліція «взаємо-специфічних ресурсів», яким не можливо знайти заміни на ринку і які у взаємодії здатні зробити більше, ніж у комбінації з будь-якими іншими ресурсами [3]. Тобто, поява фірми (підприємця) є специфічним індикатором на двосторонню монополію, з метою захистити учасників відносин від недобросовісної конкурентної поведінки і надати відносинам довгострокового характеру.

Водночас, Г.Саймон (американський економіст, лауреат Нобелівської премії) відкидає класичну теорію фірми як раціонально діючого підприємства на меті якого лише максимізація прибутку. Тобто, на думку Г.Саймона, на першому місці є прийняття оптимальних управлінських рішень в ринкових умовах, а не прибуток [1].

На нашу думку, позиція Г.Саймона матиме застосування за умови її розуміння у процесі формування стратегії розвитку малого підприємництва та регуляторної політики центральними та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування для забезпечення регіонального розвитку.

Незважаючи на значну кількість публікацій як класичних досліджень, так і сучасних, вивчення питань розвитку малого підприємництва вимагає подальших досліджень не лише у визначенні економічної сутності цього феномена, пошуку критеріїв і методик оцінки розвитку його з урахуванням регіональних особливостей, а й розробки пріоритетних напрямків розвитку малого підприємництва та імплементації інноваційного світового досвіду в його діяльність [4, 5, 11].

Отже, постійний тиск місцевої влади через перевищення контрольних процедурних повноважень щодо малого бізнесу створює негативне середовище яке перешкоджає розвитку даного виду бізнесу. Виникає парадоксальна ситуація, чим ближче рівень влади до малого бізнесу, тим більше знижується рівень конкурентоспроможності малого бізнесу та його працівників. Тобто постає першочергове завдання – необхідність створення системи оптимізації ринкових рішень щодо розвитку малого підприємництва [4].

Створення системи оптимізації ринкових рішень щодо розвитку малого підприємництва передбачає розгляд складових таких як:

- ролі місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в формуванні інфраструктури підтримки підприємництва та створення конструктивного зв'язку. Завдяки розширенню конструктивного зв'язку на регіональному рівні повинно стати ефективною складовою підвищення ділової активності населення регіонів та залучення його до самостійної підприємницької діяльності;

- наявність сприятливої соціально-економічної природи малого підприємництва. Необхідно зазначити, що саме мале підприємництво є найбільш чутливим до змін ринкової кон'юнктури але й водночас може найбільш оперативно заповнити ринкові ніші шляхом маневреності наявними власними ресурсами. Саме мале підприємництво посіло ключове місце в регіональній соціально-економічній політиці у напрямі створення нових робочих місць, мінімізації негативних соціальних наслідків переходу від централізовано-планової до ринкової економіки тощо;
- наявність внутрішніх суперечностей. Наприклад, попри свою соціально-економічну значущість мале підприємництво має низький рівень життєздатності і є найбільш вразливим до податкового тиску, інфляції, доступу до отримання кредитів, неможливості формувати достатню систему економічної безпеки тощо. Такий стан справ можна врівноважити шляхом перегляду державної підтримки, самоорганізації, залучення іноземних інвестицій;
- наявність недосконалої регіональної політики (наприклад, застаріла нормативна база щодо зборів за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі; необхідності високих тарифів, які не враховують специфіку розвитку окремих регіонів; дублювання функцій та повноважень державних служб, ігнорування та не виконання органами державного контролю вимог Указу Президента України «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності» і т.п.) [6-10];
- наявність регіональної інфраструктури підтримки розвитку малого підприємництва та її впливу на скорочення темпів безробіття в Україні та міграцію працездатного населення як сукупності організаційних структур які сприятимуть вирішенню загальнодержавних проблем (наприклад, усунення диспропорцій щодо розвитку регіонів, створення нових робочих місць, відновлення виробництва).

Варта зазначити, що економічна природа малого підприємництва полягає в комбінуванні спеціальних та загальних людських ресурсів як інноваційному, так і творчо-динамічному внаслідок чого створюються нові цінності й реалізуються сформовані цілі. Мале підприємництво та залучений персонал можна вважати специфічною формою ділової активності, в якій найбільш ефективно й повно розкривається соціальна складова держави та реалізуються їх спільні цілі. Така комбінація людських та матеріальних ресурсів дає можливість реалізовувати індивідуальну раціональну, економічно обґрунтовану, цілеспрямовану поведінку індивіда.

Як показав функціонально-структурний аналіз за період з 2005 по 2013 рік, частка малого підприємництва в економіці України значно скоротилася, що пов'язано з рядом об'єктивних та суб'єктивних подій [4]. У свою чергу, це потенціал, який необхідно не лише використовувати в сучасних умовах розвитку української економіки але й створювати відповідну державну політику.

Стабілізувати сегмент малого підприємництва можливо шляхом застосування методичних рекомендацій таких як:

- пониженням кредитних ставок для даного сектору економіки;
- перегляд майнової підтримки малого підприємництва з використанням відтермінування платежів за його використання;
- створення консультаційних та навчальних центрів;
- розробити систему пільг (перш за все податкових);
- запровадити строщену систему ведення обліку;
- переглянути інфраструктуру розвитку малого підприємництва;
- залучати підприємців до участі в науково-дослідних програмах.

Потрібно відзначити, що саме мале підприємництво у економічно розвинених країнах відіграло істотну роль в переході економіки на нову стадію господарювання – інноваційну.

Список використаних джерел

1. Адміністративна поведінка: дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції / Герберт А. Саймон ; [переклад з англійської: Руслан Ткачук]. – Київ: АртЕк, 2001. - xv, 375 с.
2. Беккер Г. Современная экономика труда [Текст] / Г. Беккер. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 600 с.
3. Економічні інституції капіталізму: фірми, маркетинг, укладання контрактів. - К.: АртЕк, 2001. – 457 с.
4. Лихолат С.М. Імплементация мирового опыта развития малого бизнеса [Текст] / С.М. Лихолат, В.Г. Васильцев // Dezvoltarea inovatională din Republica Moldova: problemele naționale și tendințele globale» conf. intern. șt.-practică (2013; Comrat) Dezvoltarea inovatională din Republica Moldova: problemele naționale și tendințele globale.- Инновационное развитие Республики Молдова: национальные задачи и мировые тенденции. conf. intern. șt.-practică. 7-8 нояб. 2013, Comrat / науч. ред.: А.П. Левитская.- Comrat. S.n., 2013. – с. 356-363.
5. Методи і моделі оцінювання розвитку малого бізнесу: мезо- та макrorівень: монографія [Текст] / Т.В. Уманець, Ю.О. Ольвінська, О.В. Лукачова; за ред. Т.В. Уманець. – Донецьк: «ВІК», 2010. – 280 с.
6. Про захист економічної конкуренції: Закон України № 2210-III від 11.01.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
7. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України № 2063-III від 19.10.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2063-14>.
8. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України № 1775-III від 01.06.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>.
9. Про підприємництво: Закон України № 698-12 від 07.02.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
10. Про спрощену систему оподаткування обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України № 727/98 від 03.07.98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/727/98>.
11. Цегелик Г.Г. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні [Текст] / Г.Г. Цегелик, М.Я. Квик // Вісник Хмельницького національного університету.

Summary. *The possibilities of creating a system optimization market solutions to small business development in Ukraine. Provided guidance to stabilize small businesses.*

Key words: *Entrepreneurship, competitiveness, economic security, personnel, business activities, benefits.*

УДК 658.15

Матвеева М.П., к.е.н.

*Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проаналізовано сучасний стан розвитку суб'єктів підприємницької діяльності Львівської області. Розглянуто причини, які гальмують розвиток підприємництва та напрямки їх подолання.

Ключові слова: *підприємство, підприємницька діяльність, малий та середній бізнес.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток підприємництва Львівської області, незалежно від сфери економічної діяльності, є надзвичайно проблемним. Шлях створення нових суб'єктів підприємницької діяльності, реструктуризації старих, ринкової адаптації, ускладнений світовою фінансовою кризою, не всім вдається подолати.